

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Antikos filosofija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Naglis Kardelis Kitas (-i): doc. dr. Živilė Pabijutaitė	Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Filosofijos istorijos ir analitinės filosofijos katedra, Universiteto g. 9, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakalauro)	Pradedančiųjų	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario semestras (vasario – birželio mėn.)	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Studentas turi būti išklauses <i>Filosofijos įvado</i> kursą	Gretutiniai reikalavimai: geras lietuvių ir anglų kalbų mokėjimas (anglų kalbos - B2 lygiu)

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10 ECTS	277 valandos	112 valandų (48 val. paskaitų ir 64 val. seminarų – po 32 val. Platono ir Aristotelio filosofijai)	165 valandos

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Bendrosios kompetencijos: 1) ugdyti analitinę ir kritinę mąstymą; 2) ugdyti gebėjimą kūrybingai mąstyti ir generuoti naujas idėjas; 3) ugdyti gebėjimą suvokti idėjų ir konceptualaus mąstymo svarbą žmonijos istorijoje; 4) plėsti bendrąjį pažintinį ir kultūrinį akiratį; 5) ugdyti pilietinį sąmoningumą. Dalykinės kompetencijos, įgyjamos teorinių paskaitų metu: 1) ugdyti gebėjimą suvokti filosofinių Antikos tekstų specifiką, antikinės ir šiuolaikinės filosofijos panašumus ir skirtumus; 2) ugdyti filosofinių Antikos tekstų skaitymo (taip pat ir originalo kalbomis) bei interpretavimo įgūdžius; 3) supažindinti su svarbiausiais Antikos mąstytojais ir filosofinėmis jų idėjomis, aptarti antikinės filosofijos raidos etapus, apibūdinti filosofinio graikų ir romėnų mentaliteto skirtumus; 4) atskleisti Antikos filosofijos reikšmę Vakarų filosofijos raidai ir bendrajai Vakarų kultūrai; 5) parodyti Antikos filosofijos idėjų svarbą filosofijos gelminės prigimties supratimui. Dalykinės kompetencijos, įgyjamos seminarų metu: 1) ugdyti gebėjimą suvokti ir interpretuoti svarbiausius Platono ir Aristotelio tekstus, įžvelgti jų svarbą senosios graikų filosofijos raidai; 2) ugdyti gebėjimą suvokti Platono bei Aristotelio tekstų turinio ir formos sąsajas, apibūdinti šių mąstytojų filosofavimo ir filosofinių tekstų rašymo būdą; 3) suvokti, kaip Platono ir Aristotelio mąstymo skirtumai lemia skirtingą šių iškiliausių graikų mąstytojų minčių dėstymo būdą; 4) atskleisti Platono ir Aristotelio veikaluose vartojamų graikiškų filosofinių terminų reikšminius atspalvius, nurodyti šių terminų vertimo į naujas kalbas sunkumus; 5) apibūdinti lietuviškąją Platono ir Aristotelio filosofijos terminų vertimo tradiciją; 6) ugdyti gebėjimą lokalizuoti reikšmingas Platono bei Aristotelio veiklas, analizuojamų remiantis vertimais, vietas graikiškajame originale ir savarankiškai išversti svarbiausius graikiškus terminus bei neilgus graikiškojo originalo fragmentus; 7) suvokti Platono ir Aristotelio tekstų svarbą vakarietiškojoje filosofinių bei mokslinių tekstų rašymo tradicijoje.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<i>Paskaitos</i> Studentai demonstruos Antikos filosofijos istorijos žinias, pajėgumą jas suprasti ir analizuoti <i>Seminarai</i> Studentai gebės suvokti Platono ir Aristotelio filosofijos savitumą, pagrindines šių mąstytojų idėjas, Platono ir Aristotelio tekstų turinio ir formos sąsajas, šių tekstų interpretavimo sunkumus, šiuolaikines minėtų mąstytojų veikalo tyrimo bei interpretavimo prieigas	Probleminis ir istorinis dėstymas paskaitų ir seminarų metu, teorinės paskaitos elementų taikymas per seminarus	<i>Formalusis vertinimas:</i> egzaminas raštu semestro pabaigoje ir seminarų užduotys semestro metu. <i>Neformalusis vertinimas</i> žinių ir gebėjimų įsisavinimo kontrolei: testas (atvirojo ir uždarojo tipo klausimai) semestro metu (gali būti skiriamas dėstytojų nuožiūra)
<i>Paskaitos</i> Studentai gebės praktiškai taikyti įgytas Antikos filosofijos istorijos žinias, keldami ir svarstydami įvairius metodologinio pobūdžio klausimus <i>Seminarai</i> Studentai gebės praktiškai taikyti įgytas teorines žinias, svarstydami Platono ir Aristotelio tekstų analizės bei interpretavimo problemas	Metodologinė diskusija ir išsamūs atsakymai į studentų klausimus paskaitų bei seminarų metu, polemėnis dialogas tiek tarp dėstytojo ir studentų, tiek tarp pačių studentų (dėstytojui stebint ir vertinant užsimezgusią diskusiją), konkrečių probleminių skaitymo ir interpretavimo atvejų analizė	<i>Formalusis vertinimas:</i> egzaminas raštu semestro pabaigoje ir seminarų užduotys semestro metu. <i>Neformalusis vertinimas</i> žinių ir gebėjimų įsisavinimo kontrolei: testas (atvirojo ir uždarojo tipo klausimai) semestro metu (gali būti skiriamas dėstytojų nuožiūra)
<i>Paskaitos</i> Studentai gebės lyginti paskirų Antikos filosofijos tyrinėtojų pažiūras, skirtingas metodologines antikinės filosofijos tyrimų prieigas, antikinės filosofijos supratimui aktualius humanitarinių mokslų metodus bei filosofines paradigmas, istorinius bei kultūrinius antikinės filosofijos idėjų kontekstus <i>Seminarai</i> Studentai gebės palyginti skirtingų Platono ir Aristotelio tyrinėtojų požiūrus, skirtingas šių mąstytojų veikalo tyrimo prieigas	Trumpi studentų pranešimai ir pasisakymai paskaitų metu, metodologinė polemika, konkrečių atvejų analizė	<i>Formalusis vertinimas:</i> egzaminas raštu semestro pabaigoje ir seminarų užduotys semestro metu. <i>Neformalusis vertinimas</i> žinių ir gebėjimų įsisavinimo kontrolei: kontrolinis rašto darbas (atvirojo tipo klausimai) semestro metu (gali būti skiriamas dėstytojų nuožiūra)
<i>Paskaitos</i> Studentai pajėgs kūrybingai taikyti skirtingas teorines ir metodologines Antikos filosofijos tyrimo prieigas, vertinti alternatyvias jos prigimties bei raidos sampratas, taip pat skirtingus antikinių filosofijos tekstų interpretavimo būdus <i>Seminarai</i> Studentai gebės praktiškai įgytas teorines žinias, savarankiškai tyrinėdami ir analizuodami alternatyvius Platono ir Aristotelio veikalo interpretavimo būdus	Polemėnis diskusija paskaitų ir seminarų metu, trumpų, bet reprezentatyvių ištraukų iš Antikos filosofijos tyrimams skirtų veikalo skaitymai bei vertinimai; Platono ir Aristotelio veikalo vertimų į lietuvių ir kitas naujas kalbas, taip pat reprezentatyvių ištraukų iš graikiškųjų Platono ir Aristotelio tekstų originalų skaitymai bei vertinimai	<i>Formalusis vertinimas:</i> egzaminas raštu semestro pabaigoje ir seminarų užduotys semestro metu. <i>Neformalusis vertinimas</i> žinių ir gebėjimų įsisavinimo kontrolei: trumpas esė (rašomas namuose semestro metu, maždaug 6000 – 8000 spaudos ženklų apimties), kuriame studentas pagrindžia ir apgina savąjį konkretaus Antikos filosofijos teksto (ar jo fragmento) analizės bei interpretacijos versiją (užduotis gali būti skiriama dėstytojų nuožiūra)
<i>Paskaitos</i> Studentai bus pasirengę savarankiškai gilintis į Antikos filosofijos istoriją <i>Seminarai</i>	Savarankiška specializuotos informacijos paieška mokslinėse bibliotekose ir internete, pirminių antikinės filosofijos šaltinių (ypač per seminarus analizuojamų	<i>Formalusis vertinimas:</i> egzaminas raštu semestro pabaigoje ir seminarų užduotys semestro metu. <i>Neformalusis vertinimas</i> žinių ir gebėjimų įsisavinimo

Studentai gebės savarankiškai gilintis į pagrindines šiuolaikinių tekstologinių Platono ir Aristotelio veikalų tyrimų bei filosofinio šių veikalų interpretavimo problemas	Platono bei Aristotelio tekstų) ir mokslinės literatūros skaitymas	kontrolei: baigiamasis rašto darbas (rašomas namuose semestro metu, maždaug 14 000 spaudos ženklų apimties), skirtas konkrečiai antikinės filosofijos istorijos problemai (užduotis gali būti skiriama dėstytojų nuožiūra)
--	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas	Užduotys
1. Pagrindiniai antikinės filosofijos bruožai. Antikinės ir šiuolaikinės filosofijos panašumai ir skirtumai. Teminiai antikinės filosofijos laukai ir jos skirstymas į šakas (pagal objektą). Pagrindiniai antikinės filosofijos šaltiniai ir filosofavimo motyvai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 17, 18 ir 22, 23 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 20 ir 21 pozicijos
2. Graikų ir romėnų filosofinio mentaliteto skirtumai. Graikiškoji filosofijos samprata. Antikinės filosofijos periodizacija ir chronologinės ribos. Filosofijos kilmės problema. Iksokratinės, klasikinio laikotarpio ir helenistinės filosofijos skirtumai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 17, 18 ir 22 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 2 ir 3 pozicijos
3. Teorijos ir teorinio mąstymo samprata graikų filosofijoje. Teorijos ir praktikos santykis skirtingų laikotarpių antikinėje filosofijoje. Rytų išminties ir graikų filosofijos panašumai ir skirtumai. Antikos filosofų santykis su tradicine religija ir filosofinio religingumo pavidalai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 17, 18, 20 ir 22 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
4. Objekto ir subjekto santykis antikinėje filosofijoje. Pamatinis antikinio mąstymo metafiziškumas. Metafizika kaip Antikos mąstytojų „pirmoji filosofija“. Racionalumo ir iracionalumo santykis antikinėje filosofijoje. Antikinė logo samprata. Logocentrinė antikinės filosofijos prigimtis. Nuomonės ir žinojimo (pažinimo, supratimo) skirtis.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 17, 18, 20, 22, 23 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 4 ir 5 pozicijos
5. Antikinė kosmo samprata, jos filosofiskumas. Antikinės filosofijos kosmologiškumas. Filosofijos ir astronomijos sąsajos Antikoje. Filosofinė skaičiaus samprata Antikoje. Filosofijos ir matematikos sąsajos. Matematikos sąvokų sufilosofinimas. Filosofinė organizmo ir organinės vienovės samprata Antikoje. Filosofijos ir biologijos sąsajos. Biologijos sąvokų sufilosofinimas.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 1, 5, 20 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 6, 14, 31 ir 37 pozicijos

6. Transcendencijos samprata antikinėje filosofijoje. Filosofavimas iš transcendencijos ir imanencijos požiūrio taško Antikoje. Antikos filosofai, mąstę transcendencijos ir imanencijos režimu. Antikinė ontologijos samprata. Antikinės ontologijos sampratos metafiziškumas. Pagrindiniai ontologijų tipai Antikoje. Antikinė epistemologijos samprata. Pagrindinės epistemologinės pozicijos Antikoje.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 17, 18, 20, 22, 23 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1 ir 43 pozicijos
7. Antikinė etikos samprata. Etikos sampratos raida Antikoje. Pagrindinės etikos teorijos. Politinė filosofija Antikoje. Pagrindiniai Antikos politinių teorijų bruožai. Politinės teorijos galimybės suprobleminimas. Prigimties ir žmogaus įsteigto įstatymo skirtis Antikos filosofijoje.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 14, 17, 19 ir 23 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 28, 41 ir 44 pozicijos
8. Antikinė logikos samprata. Logikos teorijų užuomazgos. Logikos ir racionalumo statusas Antikoje.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 23, 24, 28, 29 ir 30 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
9. Antikinė filosofinės fizikos samprata. Skirtumai tarp antikinės ir šiuolaikinės fizikos. Prigimties (gamtos) ir judėjimo sąvokų svarba filosofinėje Antikos fizikoje. Tvaraus tikrovės prado paieškos, pagrindiniai tvaraus prado tipai Antikos mąstytojų teorijose.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 22, 23 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2 ir 3 pozicijos
10. Priežastingumo sampratos formavimasis antikinėje filosofijoje. Būtinybė ir atsitiktinumas. Kauzalinis ir finalinis tikrovės aiškinimo būdai. Teleologijos svarba Antikos filosofų mąstyme.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 22, 24, 28, 29 ir 30 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
11. Metodo sampratos užuomazgos Antikoje. Antikinė santykio tarp metodiško ir nemetodiško mąstymo samprata. Metodas ir „meistrystė“. Pamatinis filosofinio mąstymo ir techninio išmanymo skirtingumas. Konkretaus antikinės filosofijos metodo pavyzdys: hipotezės metodas Platono filosofijoje.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 2 ir 20 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 39 ir 48 pozicijos
12. Antikinės filosofijos tekstų vertimo ir interpretavimo problemos. Lietuviškieji Antikos filosofų veikalų vertimai. Pagrindinės žanrinės Antikos filosofinių tekstų formos. Filosofinio turinio ir meninės formos sąsajos Antikos filosofų tekstuose. Meninės filosofinio teksto formos svarba filosofinio turinio komunikacijai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 1, 19 ir 20 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1 pozicija
13. Pagrindiniai ikisokratinės filosofijos bruožai. Tvaraus tikrovės prado samprata. Pastovumo, kismo ir jų santykio apmąstymas. Kosmo samprata; ikisokratinės filosofijos kosmologiškumas. Ikisokratikų požiūris į tradicinę graikų religiją ir kultą. Mitinio mąstymo rudimentai ikisokratikų tekstuose. Teorijos reikšmė ir teorinio mąstymo primatas praktinio filosofavimo atžvilgiu ikisokratikų tekstuose.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3 ir 4 pozicijos
14. Regioniniai skirtumai ikisokratinėje filosofijoje. Pagrindiniai ikisokratinės filosofijos atstovai ir filosofinės mokyklos (glausta panoraminė apžvalga).	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 26 pozicija; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos

15. Jonijos filosofija. Natūrfilosofinis joniečių mąstymo pobūdis. Prigimties (<i>phusis</i>) apmąstymas. Mileto mokyklos bruožai ir pagrindiniai atstovai. Talio Miletiečio filosofija. Mito reliktai Talio mąstyme. Talio filosofijos kosmologiškumas. Anaksimandro filosofija. Beribės, arba neapibrėžtybės (<i>apeiron</i>), samprata. Didingas apibrėžtos būties tragiškumas. Anaksimeno filosofija. Filosofinė fazinių virsmų samprata, kiekybės perėjimo į kokybę dialektika.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3 ir 5 pozicijos
16. Herakleito Efesiečio filosofija ir pagrindinės jos temos. Kismo ir pastovumo santykio samprata. Ugnies semantika. Logo samprata, simbolinės sąsajos tarp logo, ugnies, saulės ir aukso. Karo motyvas, priešybių kovos ir vienovės samprata. Pozityvioji Herakleito dialektika. Vaiko motyvas, filosofinės vaikiškumo konotacijos.	1						1	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 1, 7, 16, 17, 18, 22 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
17. Herakleito mąstymo kosmologiškumas. Astronominės temos ir filosofinis jų įprasminimas. Žmogaus ir kosmo izomorfizmas. Herakleito požiūris į tradicinę graikų religiją ir filosofinio religingumo atspindžiai: ugninis logas kaip kosminis dievas anapus įprastos materialumo ir idealumo skirties. Herakleito pesimizmas. Turinio ir raiškos vienovė <i>Fragmentuose</i> . Herakleito ištarų meniškumas. Lyros ir lanko įvaizdžiai.	1						1	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 1, 16, 17, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
18. Ikisokratinės vakarinio graikų oikumenės pakraščio (Didžiosios Graikijos) filosofijos bruožai, pagrindiniai jos atstovai. Panašumai ir skirtumai tarp Jonijos ir Didžiosios Graikijos filosofų mąstymo. Orientacija į grynojo mąstymo prigimties analizę, „mąstymo mąstymas“ ir mąstymo analitika. Negatyvioji Didžiosios Graikijos mąstytojų dialektika.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos
19. Empedoklio filosofija. Kosminiai pradai ir kosminės jėgos. Mito reliktai Empedoklio mąstyme. Empedoklio įtaka vėlesniems graikų mąstytojams. Ksenofano filosofija. Antikinės epistemologijos užuomazgos. Tradicinės graikų religijos kritika. Dievo samprata Ksenofano filosofijoje, filosofinės teologijos formavimasis. Parmenido filosofija. Parmenidiškoji būties ir niekio samprata. Begalinis dalumas ir su juo susiję paradoksai. Zenono aporijos. Konkrečios aporijos analizė: „Achilas greitakojis“. Parmenidiškosios būties sampratos radikalizacija Meliso mąstyme.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2 ir 4 pozicijos
20. Antikinis atomizmas ir jo kilmė. Skirtumas tarp filosofinio graikų atomizmo ir fizikinio šiuolaikinės gamtotos atomizmo. Konceptualiosios antikinio atomizmo sąsajos su elėjiečių mąstymu. Leukipo filosofija. Demokrito filosofija. Demokritiškoji ontologija. Atomo ir tuštumos samprata. Demokrito redukcionizmas, determinizmas ir fatalizmas. Dievų prigimties samprata. Demokrito epistemologija, psichologija, kosmologija ir teologija. Kūrybinio įkvėpimo (entuziazmo), dvasios džiugėsio ir sielos ramybės samprata. Demokrito įnašas į	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 4 ir 5 pozicijos

antikinę optikos teoriją ir įtakos Platonui problema (eido sąvokos genezės klausimas).									
21. Anaksagoro filosofija. Anaksagoriškoji proto (<i>nous</i>) samprata. „Visko visame kame“ principas. Be galo dalios terpės ir kokybinio tikrovės neišsemiamumo samprata. „Fraktaliniai“ Anaksagoro filosofijos aspektai. Anaksagoro įtaka Platonui. Netiesioginė kai kurių šiuolaikinės nelokalinės fizikos idėjų anticipacija Anaksagoro mąstyme. Bendresnės teorinės problemos analizė: begalinio dalumo pripažinimo arba neigimo Antikos mąstytojų veikaluose koreliacija su kitomis tų mąstytojų pažiūromis.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 20 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2 ir 3 pozicijos
22. Pitagoro filosofija. Pitagoriškoji filosofijos prigimties samprata. Mito reliktai Pitagoro ir pitagorikų mąstyme. Rytų religijų ir išminties tradicijų įtakos Pitagorui. Metempsichozės teorija. Filosofijos, matematikos ir muzikos sąsajos Pitagoro ir jo sekėjų teorijose. Sferų harmonijos samprata. Filosofinės Pitagoro matematikos bruožai, pitagoriškoji skaičiaus samprata. Orientaciją į grynąją idealybę: skaičius kaip visų dalykų matas. Skaičių ir dydžių bendramatiškumo problema, filosofinė jos reikšmė. Pitagoro ir jo sekėjų (ypač Filolajo ir Archito) nuopelnai antikinei matematikai bei įtaka Platonui.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 19, 20, 22, 24, 25 ir 26 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 31 ir 37 pozicijos
23. Sofistų judėjimas, jų teigiama ir neigiama reikšmė graikų kultūrai ir antikinei filosofijai. Sofistų nuopelnai mokslams apie žmogų. Sofistų požiūris į tradicinę graikų visuomenės sanklodą, radikali religijos kritika. Skirties tarp žmonių įsteigto įstatymo (<i>nomos</i>) ir prigimties (<i>physis</i>) radikalizacija. Sofistų paveikslai Platono dialoguose.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 18, 22 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 17 ir 36 pozicijos
24. Protagoro filosofija. Antropocentrinis Protagoro subjektyvizmas ir reliatyvizmas: žmogus kaip visų dalykų matas. Intersubjektyvumo problema Protagoro mąstyme. Platoniškoji Protagoro pozicijos kritika, jos pagrįstumo problema. Gorgio filosofija. Epistemologinis Gorgio pesimizmas ir nihilizmas. Filosofijos ir retorikos sąsajos Gorgio tekstuose. Prodiko Kėjiečio ir Hipio Elidiečio pažiūros, šių sofistų nuopelnai mokslui. Protagoro, Gorgio, Prodiko ir Kritijo požiūris į tradicinę graikų religiją. Eitinės ir politinės sofistų pažiūros. Reakcingasis Trasimacho, Antifonto ir Kritijo radikalizmas. Sofistų nuopelnai graikų teisės teorijai ir praktikai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 12, 16, 18, 19, 22 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 11, 17, 36 ir 40 pozicijos
25. Pagrindiniai klasikinio laikotarpio graikų filosofijos bruožai ir svarbiausi mąstytojai (panoraminė apžvalga). Ikisokratinės ir klasikinio laikotarpio filosofijos panašumai ir skirtumai.	1						1	1	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18, 22, 23 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 4, 5 ir 49 pozicijos
26. Pagrindiniai Sokrato filosofijos bruožai. Panašumai ir skirtumai tarp sofistų ir Sokrato mąstymo bei praktinės laikysenos. Sokrato paveikslas Platono dialoguose ir Ksenofonto veikaluose. Sokrato figūra kaip pagrindinė antikinės filosofijos takoskyra; ikisokratinės ir	2						2	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 2, 3, 8, 16, 17, 18, 19, 20 ir 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas:

posokratinės graikų filosofijos skirtumai. Etikos centriškumas bei ryšys tarp etikos ir abstraktaus mąstymo Sokrato filosofijoje. Bendrųjų sąvokų apibrėžtys. Sokrato ironija ir majeutika. Radikalus Sokrato filosofijos negatyvumas. Sokratiškasis paneigimo (elencho) metodas. Sokratiškoji dorybės, arba šaunumo, samprata, požiūris į sielos prigimtį. Sokratiškasis daimonas (ženklas), šiuolaikinės jo interpretacijos. Sokrato požiūris į dievus ir tradicinę graikų religiją. Politinės Sokrato pažiūros ir jo laikysena teisme; numanomos Sokrato pasmerkimo myriop priežastys. Etiniai ir loginiai Sokrato filosofijos paradoksai. Sokrato įtakos Platonui masto klausimas. Sokrato reikšmė Vakarų filosofijai.								1, 16, 32, 34, 36, 39 ir 40 pozicijos	
27. Pagrindiniai Platono filosofijos bruožai. Platono ir Sokrato filosofijų skirtumo problema. Platono asmenybė ir pagrindiniai biografijos momentai. Kelionės į Siciliją ir Akademijos įkūrimas. Pagrindiniai numanomi Platono idėjų teorijos šaltiniai. Platoniškoji idėjos (eido) samprata. Skirtumas tarp Platono idėjų ir Sokrato bendrųjų sąvokų. Platoniškoji idėjų teorijos kritika dialoge <i>Parmenidas</i> („trečiojo žmogaus“ argumento užuomazgos). Platono tekstų korpusas, Platono dialogai ir jų periodizacija. Ankstyvieji (sokratiškieji) Platono dialogai, jų tematika ir stilius. Viduriniai (brandieji) Platono dialogai, jų tematika ir stilius. Filosofinio turinio ir meninės formos vienvė brandžiuosiuose dialoguose. Vėlyvieji Platono dialogai, jų tematika ir stilius. Vėlyvųjų dialogų analitiškumas ir nagrinėjamų filosofinių problemų abstraktumas. <i>Seminarų temos:</i> 1) <i>Sokrato apologija</i> ir <i>Puota</i> : platoniškoji filosofijos prigimties samprata; Sokrato figūra Platono tekstuose. 2) <i>Menonas</i> , <i>Faidonas</i> ir <i>Faidras</i> : idėjų teorijos formavimasis. 3) <i>Parmenidas</i> : kritinis Platono požiūris į savo paties idėjų teoriją.	2		10				12	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 19, 20, 22 ir 27 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 19, 34, 35, 36, 39, 45, 46 ir 47 pozicijos
28. Platoniškoji ontologija. Būties samprata ir tikrovės lygmenų išskyrimas pagal jų būtiškojo intensyvumo laipsnį: būtis, ne-būtis ir nebūtis. Skirtumas tarp būties apskritai ir konkretaus esinio būties (substancijos). Santykis tarp būties ir Gėrio bei santykis tarp substancijos ir Gėrio. Olos analogija Platono <i>Valstybėje</i> . Analogija tarp Saulės ir Gėrio idėjos. Hipotezės metodas Platono filosofijoje. Gėrio idėja kaip beprielaidiškasis pradas. Platono epistemologija, jos sąsajos su ontologija ir psichologija. Platono psichologija; sielos ir jos pradų samprata. Platoniškoji prisiminimo (anamnezės) samprata. Dalyvavimo (meteksės) samprata. Ryšys tarp idėjų ir tapsmo pasaulio esinių. <i>Seminarų temos:</i> 1) Šeštoji ir septintoji <i>Valstybės</i> knygos: Platono ontologijos ir epistemologijos pagrindai.	2		11				13	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 20 ir 27 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 30, 31, 32, 37, 42, 44, 45 ir 48 pozicijos

2) <i>Menonas, Faidonas ir Faidras</i> : prisiminimo (anamnezės) teorijos formavimasis. 3) <i>Faidras, Valstybė ir Timajas</i> : platoniškoji sielos ir trijų jos dalių (galių) samprata. 4) <i>Valstybė ir Parmenidas</i> : hipotezės metodo taikymo pavyzdžiai.									
29. Platono etikos bruožai. Platono politinė filosofija. Koreliacija tarp sielos pradų ir visuomenės luomų idealiojoje Platono valstybėje. Platono politinės filosofijos sąsajos su kitais teminiais Platono filosofijos laukais. Platono kosmologija. Eidai, priėmėja ir pagimdytasis pasaulis Platono <i>Timajuje</i> . Demiurgo samprata. Filosofinės Platono teologijos bruožai. Filosofinių Dievo buvimo argumentų užuomazgos Platono <i>Įstatymuose</i> . Filosofiniai Platono mitai. Skirtumas tarp tradicinių ir filosofinių mitų. Konceptualusis Platono mitų krūvis. Dialektikos ir filosofinio mito sąsajos Platono mąstyme. Platono estetika. Meno kritika ir filosofinė jos prasmė. Platono reikšmė Vakarų filosofijai. <i>Seminarų temos:</i> 1) <i>Valstybė, Politikas, Įstatymai</i> : sąsajos tarp etikos ir politikos; santvarkų rūšys; idealios valstybės samprata; teisės filosofijos užuomazgos. 2) <i>Timajas</i> : Platono kosmologija ir teologija. 3) <i>Faidonas, Faidras ir Kritijas</i> : filosofiniai Platono mitai. 4) <i>Įstatymai</i> : religijos filosofijos užuomazgos ir Dievo/dievybų buvimo įrodymai.	2		11				13	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 20, 22, 24 ir 27 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 8, 12, 13, 14, 18, 19 ir 29 pozicijos
30. Pagrindiniai Aristotelio filosofijos bruožai. Aristotelio asmenybė ir svarbiausi biografijos faktai. Teorija, praktika ir poetika Aristotelio mąstyme. Teorijos primatas praktikos ir poetikos atžvilgiu. Dėmesys empirikai: Aristotelis kaip filosofas ir Aristotelis kaip mokslininkas. Pagrindiniai Aristotelio veikalai. Filosofijos skirstymas į šakas pagal Aristotelį. Aristoteliškoji teorinės filosofijos samprata. Skirtingi esinio būties nusakymo būdai. Kategorijos samprata. Kategorijų skaičius ir rūšys. Substancijos samprata. Pagrindiniai pretendentai į substancijos statusą. Formos ir materijos skirtis. Akto ir potencialios skirtis. Keturios priežasčių rūšys. Aristoteliškoji tikslo samprata. Entelechija ir substancija kaip entelechija. Aristotelio mąstymo teleologiskumas. Aristotelio nuopelnai logikai. Silogizmo samprata. Silogizmo struktūra. Įrodymas pagal būtinybę ir pagal galimybę. Skirtumas tarp analitikos ir topikos. Aristoteliškoji mokslo samprata. Ryšys tarp konkretaus mokslo prigimties ir jo metodo. <i>Seminarų temos:</i>	2		10				12	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 14, 16, 18, 21, 28, 29 ir 30 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 20, 21 ir 22 pozicijos

1) Pirmoji <i>Metafizikos</i> knyga: filosofinė mąstymo nuostata, filosofinio mąstymo prigimtis, filosofijos kilmės šaltiniai, tvaraus būties prado paieškos. 2) <i>Kategorijos</i>: kategorijos kaip būties ir substancijos mąstymo atžvilgiai. Kategorijų skaičiaus klausimas. Substancija ir akcidencijos. 3) Septintoji <i>Metafizikos</i> knyga: substancija ir substancinis individas, substancijos mąstymo ir apibrėžties problemos, substancinio individo sandaros klausimas, substancialumo santykis su formos ir materijos principais. 4) Pirmosios keturios Aristotelio <i>Fizikos</i> knygos: prigimties (gamtos) principai, prigimties (gamtos) tyrimas; kismas ir begalybė; vieta, tuštuma, laikas. 5) Traktatas <i>Apie sielą</i>: psichologinės problematikos užuomazgos, aristoteliškoji sieliškumo ir gyvūniškumo samprata; aristoteliškasis organicizmas. 6) <i>Pirmoji analitika</i>: aristoteliškoji silogizmo teorija, Aristotelio logikos aktualumas šiuolaikinių logikos teorijų plėtotės kontekste; modalinės logikos užuomazgos. 7) <i>Antroji analitika</i>: mokslinių teiginių formulavimo ir mokslinės teorijos kūrimo principai, mokslinio tyrimo metodologija; aristoteliškosios metodologijos aktualumas šiuolaikinei gamtotyros ir humanitarikos skirties sampratai.									
31. Aristoteliškoji pirmosios filosofijos samprata, jos svarba šiuolaikinių diskusijų apie senovės graikų filosofijos esmę, prigimtį bei kilmę kontekste. Pirmosios filosofijos objektas. Metafizika kaip pirmoji filosofija. Filosofijos šaltiniai pagal Aristotelį. Ryšys tarp Aristotelio metafizikos, logikos ir biologijos. Aristotelio logikos ir biologijos filosofiskumas. Materijos samprata, skirtumas tarp pirminės ir antrinės materijos. Skirtumas tarp pirminių ir antrinių substancijų. Aristotelio epistemologija, jos sąsajos su ontologija. Tiesos samprata. Neprieštaravimo principas. Ontologinio ir epistemologinio atskiribių ir bendrybių pirmumo klausimas. Formos samprata Aristotelio filosofijoje. Skirtumas tarp aristoteliškojo formos supratimo ir platoniškosios eido sampratos. Aristoteliškoji Platono idėjų teorijos kritika. „Trečiojo žmogaus“ argumentas. Atskiribių individuacijos ir paskirųjų formų egzistavimo problema Aristotelio filosofijoje. <i>Seminarų temos:</i> 1) Antroji, trečioji ir ketvirtoji <i>Metafizikos</i> knygos: sąsajos tarp Aristotelio ontologijos ir epistemologijos; neprieštaravimo dėsnių fundamentalumas; pamatinių logikos dėsnių kaip būties dėsnių samprata. 2) Penktoji <i>Metafizikos</i> knyga: filosofinės Aristotelio terminijos bruožai, filosofinių terminų sistemiškumo problema.	2		8				10	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 28, 29 ir 30 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 20, 21 ir 22 pozicijos

3) Tryliktoji ir keturioliktoji <i>Metafizikos</i> knygos: platoniškosios idėjų teorijos kritika ir matematikos filosofijos užuomazgos.									
32. Praktinės filosofijos samprata Aristotelio veikaluose. Aristotelio etika. Aristoteliškoji dorybės (šaunumo) samprata. Akratiška, enkratiška ir eudaimoniška asmenybė. Praktinės veiklos santykis su teoriniu mąstymu. Politinės Aristotelio filosofijos bruožai. Tvarios ir autarkiškos valstybės galimybės sąlygos. Politinių santvarkų tipai. Mišri politinė santvarka (politėja). Praktinės įžvalgos (fronezės) samprata Aristotelio filosofijoje. Teorinio išmanymo ir praktinės įžvalgos skirtumas bei taikymo ribos. Aristotelio psichologija. Požiūris į sielos prigimtį. Aktyvusis ir pasyvusis intelektas. Sąsajos tarp Aristotelio psichologijos ir epistemologijos. Pažinimo proceso samprata. Abstrahavimas. Sielos nemirtingumo problema. Aristoteliškoji biologijos samprata, biologiniai Aristotelio traktatai. <i>Seminarų temos:</i> 1) Pirmoji ir antroji <i>Nikomacho etikos</i> knygos: gyvenimo tikslas ir moralinis gėris. 2) Trečioji ir ketvirtoji <i>Nikomacho etikos</i> knygos: moralinė atsakomybė ir etinės dorybės (šaunumai). 3) Penktoji ir šeštoji <i>Nikomacho etikos</i> knygos: teisingumas ir intelektualinė dorybė (šaunumai). 4) Septintoji ir aštuntoji <i>Nikomacho etikos</i> knygos: nuosaikumas ir nesaikingumas, malonumo prigimtis, draugystės rūšys. 5) Devintoji ir dešimtoji <i>Nikomacho etikos</i> knygos: draugystės pagrindai, malonumas ir laimingas (dorybės atžvilgiu klestintis) gyvenimas. 6) Pirmoji ir antroji <i>Politikos</i> knygos: politinė žmogaus prigimtis, valstybės atsiradimo prielaidos, optimalūs valstybės kaip sisteminio organizmo parametrai, teisinės tvarkos būtinybė ir įstatymų leidybos principai. 7) Trečioji ir ketvirtoji <i>Politikos</i> knygos: politinė pilietybė, politinių santvarkų rūšys, tipologinės jų analizės principai, būdingieji santvarkų bruožai, santykiniai skirtingų santvarkų privalumai ir trūkumai. 8) Penktoji ir šeštoji <i>Politikos</i> knygos: santvarkų kaita ir politinė šios kaitos logika, geriausios santvarkos klausimas. 9) Septintoji ir aštuntoji <i>Politikos</i> knygos: auklėjimas, kultūra, geriausio gyvenimo būdo kultivavimas ir žmogiškosios laimės (klestėjimo) siekis politinio gyvenimo kontekste. 10) Traktatas <i>Apie sielą</i> : psichologinės problematikos užuomazgos ir filosofiniai jos aspektai, požiūris į sielos prigimtį, sieliškumo ir gyvūniškumo sąsajų samprata, vienio ir daugio principų dermė gyvūno prigimtyje; aristoteliškasis organicizmas.	2		8				10	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 14, 15, 16, 28, 29 ir 30 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 24 ir 28 pozicijos
33. Aristotelio fizika ir kosmologija. Pamatinis skirtumas tarp fizikos ir pirmosios filosofijos (metafizikos). Filosofinė Aristotelio teologija.	2		6				8	1 8	Pagrindinės lit. sąrašas: 14, 16 ir 30 pozicijos;

Aristoteliškoji dievo samprata (dievas kaip „mąstymo mąstymas“ ir „judinanti nejudamybė“). Konceptualiosios koreliacijos tarp dieviškumo, būties, judėjimo ir mąstymo Aristotelio filosofijoje. Poetinės filosofijos ir jos santykio su teorine filosofija bei praktine filosofija samprata. Aristoteliškoji poetinė filosofija (retorikos ir poetikos teorija). Estetinės Aristotelio pažiūros. Katarsio sąvokos interpretacijos. Aristotelio mąstymo sistematizmas, organicizmas ir panbiologizmas. Aristotelio ir Platono filosofijų santykio klausimas: numanomos abiejų šių mąstytojų įtakos vienas kitam. Aristotelio įtaka Vakarų filosofijos raidai. <i>Seminarų temos:</i> 1) Pirmosios keturios <i>Fizikos</i> knygos: prigimties (gamtos) principai; prigimties (gamtos) tyrimas; kismas ir begalybė; vieta, tuštuma, laikas. 2) Dvyliktoji <i>Metafizikos</i> knyga: aristoteliškoji teologija (nejudančio judintojo samprata). 3) Pirmoji ir antroji <i>Retorikos</i> knygos: retorikos meno prigimtis, įrodymo (argumentacijos) rūšys, mąstymo santykis su retorine raiška, emocijų ir charakterio santykis su retorine raiška, bendrosios vietos. 4) Trečioji <i>Retorikos</i> knyga: reotinės kalbos (retorinio teksto) stilius bei kompozicija; retorinių figūrų (tropų) rūšys; metaforos samprata; filosofiniai metaforos aspektai. 5) <i>Poetika</i>: požiūris į meną ir draminės kūrybos prigimtį; tragedijos sandaros samprata; meninė laisvė; dramaturgijos teorijos ir kritikos užuomazgos.								papildomos lit. sąrašas: 21, 22, 23, 25 ir 27 pozicijos
34. Pagrindiniai helenistinės ir vėlyvosios antikinės filosofijos bruožai. Svarbiausios helenizmo epochos ir vėlyvosios Antikos filosofijos mokyklos (panoraminė apžvalga). Sokrato įtaka helenistinei filosofijai. Platono įtaka vėlyvosios Antikos filosofijai.	1					1	2	Pagrindinės literatūros sąrašas: 16, 17, 18, 22, 23, 24 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 1, 2, 3, 5, 6 ir 7 pozicijos
35. Antikinis stoicizmas, pagrindiniai jo atstovai. Ankstyvoji (senoji) stoja (Zenonas, Kleantas, Chrisipas), vidurinis stoicizmas (Panaitijas, Poseidonijas) ir vėlyvasis (romėniškasis) stoicizmas. Zenono Kitijiečio ir Chrisipo Soliečio idėjos. Stoikų etika. Stoiškoji dorybės (šaukimo) samprata. Apatijos sąvoka ir adiaforijos principas. Geri ir blogi dalykai, siektini ir vengtini dalykai. Stoiškoji logo samprata. Stoikų nuopelnai logikos raidai (teiginių logika). Stoikų materializmo bruožai. Stoikų filosofijos pankosmizmas. Kosminės simpatijos ir kosmo piliečio (kosmopolito) samprata. Prigimtinės visų žmonių lygybės idėja. Kosminio gaisro sąvoka. Epochos samprata. Stoikų epistemologija. Pasaulio prigimtinių pažinimo idėja. Kataleptinės ir kataleptinės vaizduotės samprata. Stoikų nuopelnai gamtos mokslų raidai. Astronominės temos stoikų mąstyme.	2					2	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17 ir 18 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 6 pozicija

36. Epikūro filosofija. Pagrindiniai skirtumai tarp Epikūro ir Demokrito sistemų. Parenklizės (atomų judėjimo nuokrypio nuo tiesios linijos) samprata ir etinė jos reikšmė. Epikūro etika. Požiūris į dievus, mirtį, ligas, turtą ir skurdą, draugus ir jų netektį. Ataraksijos sąvoka. Epikūro materializmas ir materialistinė teologija. Epikūriškoji kosmo ir užkosminės erdvės (metakosmijo) samprata, etinė jos reikšmė ir sąsajos su dievų prigimties samprata. Epikūro apolitiškumas, jo sąsaja su atomizmu. Epikūriškoji uždaro draugų ratelio samprata. Epikūro Sodai. Intelektualusis Epikūro hedonizmas.	1						1	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17 ir 19 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 6 pozicija
37. Antikinis kinizmas ir žymiausi jo atstovai. Sokratas kaip kinizmo įkvėpėjas. Etiniai kinizmo pagrindai. Antisteno ir Diogeno iš Sinopės (statinės Diogeno) idėjos bei praktinė laikysena. Filosofiniai kinikų „performansai“. Antikinis hedonizmas. Hedonizmo paradoksai ir malonumo sampratos raida. Hedonistinis pesimizmas. Kirėnės mokykla. Aristipo Kirėniečio ir Hegesijo Peisitanato pažiūros. Antikinis skepticizmas, pagrindinės jo atmainos. Etiniai antikinio skepticizmo pagrindai. Pirono Elidiečio ir akademikų skepticizmas. Skirtumai tarp pironiškosios ir akademinės pakraipos skepticizmo. Susilaikymo nuo dogmatiško tvirtinimo arba neigimo samprata. Akademikų probabilizmas. Arkesilajo ir Karneado pažiūros.	1						1	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 16, 17, 18 ir 19 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 6 pozicija
38. Pagrindiniai romėnų filosofijos bruožai. Romėnų praktiškumas ir utilitarizmas kaip romėniškojo mentaliteto prigimtinio nefilosofiškumo išraiška. Pagrindiniai romėnų mąstytojai. Filosofinės Cicerono pažiūros. Platonizmo ir stoicizmo dėmė Cicerono veikaluose. Romėnų filosofinės terminijos formavimasis, Cicerono nuopelnai filosofinei romėnų terminologijai. Tito Lukrecijaus Karo veikalas <i>Apie daiktų prigimtį</i> kaip romėniškojo epikūrizmo viršūnė. Filosofijos elementai Vergilijaus ir Horacijaus poezijoje. Filosofinės Cezario pažiūros, praktinis Cezario epikūrizmo pobūdis. Senekos stoicizmas. Pagrindiniai filosofiniai Senekos veikalai. Marko Aurelijaus stoicizmas ir radikalus pesimizmas. Vėlyvosios Antikos filosofija. Pagrindiniai neoplatonizmo bruožai ir svarbiausi atstovai. Plotino filosofija. Vienio samprata, jos prieštaravimas. Emanacijos samprata, jos prieštaravimas. Vienio, proto ir sielos sąveikų samprata. Porfirio, Jamblichio ir Proklo filosofija. „Porfirio medžio“ samprata. Filosofinė Proklo teologija. Boecijaus enciklopedizmas, sistematizmas ir nuopelnai logikai. Boecijaus loginis kvadratas. Antikinės filosofijos degradacija gnostikų sistemose.	2						2	2	Pagrindinės lit. sąrašas: 16 ir 19 pozicijos; papildomos lit. sąrašas: 6 ir 7 pozicijos
Viso:	48		64				1 1 2	1 6 5	

Vertinimo strategija	Svori s proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Bendrosios vertinimo gairės ir galutinio pažymio sudėtis Galutinis pažymys vedamas remiantis pažymiais, gautais už egzamino rašto darbą ir Platono bei Aristotelio seminarus. Galutinio pažymio formulė: pažymys už egzamino rašto darbą – 50% galutinio pažymio, pažymys už Platono seminarus – 25% galutinio pažymio, pažymys už Aristotelio seminarus – 25% galutinio pažymio. Galutinis pažymys vedamas tik tada, kai studentas yra gavęs visus tris pažymius – pažymį už egzamino rašto darbą, pažymį už Platono seminarus ir pažymį už Aristotelio seminarus. Negavus bent vieno iš šių trijų pažymių galutinis pažymys nėra išvedamas ir studentui į egzamino žiniaraštį įrašoma skola (neatvykimas į egzaminą).			
Egzamino rašto darbo ir seminarinių atsiskaitymų vertinimo gairės			
Egzaminas raštu atsakant į keturis klausimus (po vieną iš: 1) bendrųjų teorinių klausimų; 2) ikisokratinės filosofijos; 3) klasikinio laikotarpio filosofijos; 4) helenistinės ir vėlyvosios Antikos filosofijos)	50%	Semestro pabaigoje	10 balų: puikus medžiagos išmanymas, gebėjimas suprasti, analizuoti, sintetinti ir vertinti, esama originalios minties elementų, demonstruojama interpretacijos galia; 9 balai: labai geras medžiagos išmanymas, gebėjimas suprasti, analizuoti, sintetinti ir vertinti; 8 balai: geras medžiagos išmanymas, gebėjimas suprasti, analizuoti ir sintetinti; 7 balai: patenkinamas medžiagos išmanymas, gebėjimas suprasti ir analizuoti; 6 balai: silpnokas, bet dar pakankamas medžiagos išmanymas, gebėjimas suprasti; 5 balai: silpnas, bet dar tenkinantis minimalius reikalavimus medžiagos išmanymas; vien formalios žinios, nepasiekiančios supratimo lygio; 4 balai: labai silpnas dalyko išmanymas, det dar gebama susieti žinomus faktus į tam tikrą visumą; 3 balai: minimalus formalus žinojimo lygis, vargiai gebama susieti žinomus faktus į visumą; 2 balai: visiškai padrikos formalios žinios; 1 balas: negebėjimas įgyti net formalų žinių; vieno kito atsitiktinio fakto žinojimas; 0 balų: absoliutus dalyko neišmanymas.
Galutinis pažymys iš seminarinių atsiskaitymų. Seminarinio atsiskaitymo forma – seminarinis pranešimas ir/arba studento apginamas baigiamasis seminaro rašto darbas (apie 14 000 spaudos ženklų apimties)	50% (po 25% už Platoną ir Aristotelio seminarus)	Semestro metu ir/arba semestro pabaigoje	Vertinimo kriterijai tie patys, kaip ir vertinant egzamino rašto darbą

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Hėrakleitas	1995	<i>Fragmentai</i>		Vilnius: Aidai
2. Platonas	2009	<i>Sokrato apologija</i>		Vilnius: Aidai
3. Platonas	1995	<i>Sokrato apologija. Kritonas</i>		Vilnius: Aidai
4. Platonas	2004	<i>Valstybė. Antras pataisytas leidimas</i>		Vilnius: Pradai
5. Platonas	1995	<i>Timajas. Kritijas</i>		Vilnius: Aidai

6. Platonas	1996	<i>Faidras</i>		Vilnius: Aidai
7. Platonas	1995	<i>Kratilas</i>		Vilnius: Aidai
8. Platonas	1999	<i>Faidonas</i>		Vilnius: Aidai
9. Platonas	2000	<i>Puota, arba Apie meilę</i>		Vilnius: Aidai
10. Platonas	2014	<i>Lisidas, arba Apie draugystę</i>		Vilnius: Aidai
11. Platonas	2016	<i>Filebas</i>		Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla
12. Platonas	2019	<i>Gorgijas</i>		Vilnius: Žara
13. Platonas	2005	<i>Antrasis ir Septintasis laiškas</i>		Vilnius: Aidai
14. Aristotelis	1990	<i>Rinktiniai raštai („Kategorijos“, „Nikomacho etika“, „Poetika“, „Apie sielą“)</i>		Vilnius: Mintis
15. Aristotelis	1997	<i>Politika</i>		Vilnius: Pradai
16. B. Genzelis (sud.)	1977	<i>Filosofijos istorijos chrestomatija.</i>	T. 1: <i>Antika</i>	Vilnius: Mintis
17. P. Hadot	2005	<i>Antikos filosofija – kas tai?</i>		Vilnius: Aidai
18. G. Hegelis	1999-2001	<i>Filosofijos istorijos paskaitos.</i>	T. 1–2	Vilnius: Pradai
19. T. Aleknienė	1999	<i>Sielos dermės: Filosofinės graikų etikos apybraiža</i>		Vilnius: Aidai
20. N. Kardelis	2007	<i>Vienovės įžvalga Platono filosofijoje</i>		Vilnius: Versus aureus
21. J. L. Ackrill	1994	<i>Aristotelis</i>		Vilnius: Pradai
22. F. Copleston, SJ	1985	<i>A History of Philosophy</i>	Vol. 1: <i>Greece and Rome</i>	New York: Image Books
23. A. Kenny	2007	<i>A New History of Western Philosophy.</i>	Vol. 1: <i>Ancient Philosophy</i>	Oxford: Clarendon Press
24. E. Craig (ed.)	2005	<i>The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy</i>		London: Routledge
25. B. Lutz (red.)	2008	<i>Metzlerio filosofų žinynas: nuo ikisokratikų iki Naujųjų laikų filosofų</i>		Vilnius: Mintis
26. P. Curd, P.; D. W. Graham (eds.)	2011	<i>The Oxford Handbook of Presocratic Philosophy</i>		Oxford: OUP
27. R. Kraut (ed.)	1992	<i>The Cambridge Companion to Plato</i>		Cambridge: CUP
28. J. Barnes (ed.)	1995	<i>The Cambridge Companion to Aristotle</i>		Cambridge: CUP
29. G. Anagnostopoulos (ed.)	2009	<i>A Companion to Aristotle</i>		Oxford: Blackwell Publishing
30. C. Shields	2007	<i>Aristotle</i>		London–New York: Routledge
Papildoma literatūra				
1. W. K. C. Guthrie	1962-1981	<i>A History of Greek Philosophy. 6 Vls.</i>		Cambridge: CUP
2. S. Hornblower; A. Spawforth; E. Eidinow (eds.)	2012	<i>The Oxford Classical Dictionary</i>		Oxford: OUP
3. S. Hornblower; A. Spawforth (eds.)	2004	<i>The Oxford Companion to Classical Civilization</i>		Oxford: OUP
4. T. Honderich (ed.)	2005	<i>The Oxford Companion to Philosophy. 2nd edition</i>		Oxford: OUP
5. R. Audi (gen. ed.)	1999	<i>The Cambridge Dictionary of Philosophy. 2nd edition</i>		Cambridge: CUP
6. K. Algra et al. (eds.)	1999	<i>The Cambridge History of Hellenistic Philosophy</i>		Cambridge: CUP

7. G. Reale	1990	<i>A History of Ancient Philosophy</i>	Vol. 4: <i>The Schools of Imperial Age</i>	Albany: State University of New York Press
8. Plato	1994	<i>Republic</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
9. Plato	2014	<i>Theaetetus</i> . Transl. by J. McDowell		Oxford: OUP
10. Plato	2009	<i>Meno and Other Dialogues</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
11. Plato	1994	<i>Gorgias</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
12. Plato	2009	<i>Phaedrus</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
13. Plato	2008	<i>Symposium</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
14. Plato	2008	<i>Timaeus and Critias</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
15. Plato	2009	<i>Phaedo</i> . Transl. by D. Gallop		Oxford: OUP
16. Plato	2008	<i>Defence of Socrates, Eutyphro, and Crito</i> . Transl. by D. Gallop		Oxford: OUP
17. Plato	2009	<i>Protagoras</i> . Transl. by C. C. W. Taylor		Oxford: OUP
18. Plato	2009	<i>Selected Myths</i> . Ed. by C. Partenie.		Oxford: OUP
19. Plato	1997	<i>Complete Works</i> . Ed. by J. Cooper		Indianapolis: Hackett
20. Aristotle	2004	<i>Metaphysics</i> . Transl. by H. Lawson-Tancred		London: Penguin Books
21. [Aristotle]	1924	<i>Aristotle's Metaphysics</i> . A Revised text by W. D. Ross. 2 Vls.		Oxford: At the Clarendon Press
22. [Aristoteles]	1960	<i>Aristotelis Metaphysica. Recognovit W. Jaeger.</i>		Oxonii: E typographeo Clarendoniano
23. Aristotle	2008	<i>Physics</i> . Transl. by R. Waterfield		Oxford: OUP
24. Aristotle	2004	<i>The Nicomachean Ethics</i> . Transl. by J. A. K. Thomson		London: Penguin Books
25. Aristotle	2004	<i>The Art of Rhetoric</i> . Transl. by H. C. Lawson-Tancred		London: Penguin Books
26. Aristotle	1996	<i>Poetics</i> . Transl. by M. Heath		London: Penguin Books
27. Aristotle	1959	<i>The "Art" of Rhetoric</i> . Ed. By J. H. Freese		Cambridge, Mass: Harvard University Press
28. J. Warren	2014	<i>The Pleasures of Reason in Plato, Aristotle, and the Hellenistic Hedonists.</i>		Cambridge: CUP
29. L. Brisson	1982	Platon, les mots et les mythes		Paris: F. Maspero
30. M. Burnyeat	1990	<i>The Theaetetus of Plato</i>		Cambridge, Mass.: Hackett
31. F. M. Cornford	1937	<i>Plato's Cosmology</i>		London: Routledge and Kegan Paul
32. D. Sedley	2004	<i>The Midwife of Platonism: Text and Subtext in Plato's Theaetetus</i>		Oxford: Clarendon Press
33. R. Seaford	2004	<i>Money and the Early Greek Mind: Homer, Philosophy, Tragedy</i>		Cambridge: CUP
34. H.-G. Gadamer	1991	<i>Dialogue and Dialectic: Eight Hermeneutical Studies on Plato</i>		New Haven: Yale University Press
35. P. Friedländer	1969	<i>Plato. An Introduction</i>		Princeton: Princeton University Press

36. R. Blondell	2002	<i>The Play of Character in Plato's Dialogues</i>		Cambridge: CUP
37. A. F. Ashbough	1988	<i>Plato's Theory of Explanation: A Study of the Cosmological Account in the Timaeus</i>		Albany, NY: University of New York Press
38. C. Bobonich	2004	<i>Plato's Utopia Recast: His Later Ethics and Politics</i>		Oxford: Clarendon Press
39. C. H. Kahn	1998	<i>Plato and the Socratic Dialogue: The Philosophical Use of a Literary Form</i>		Cambridge: CUP
40. G. Vlastos	1992	<i>Socrates: Ironist and Moral Philosopher</i>		Cambridge: CUP
41. T. Irwin	1995	<i>Plato's Ethics</i>		New York–Oxford: OUP
42. S. Scolnicov	2003	<i>Plato's Parmenides</i>		Berkeley–Los Angeles–London: University of California Press
43. G. Fine (ed.)	1999	<i>Plato 1: Metaphysics and Epistemology</i>		Oxford; OUP
44. G. Fine (ed.)	1999	<i>Plato 2: Ethics, Politics, Religion, and the Soul</i>		Oxford: OUP
45. G. R. F. Ferrari	1990	<i>Listening to the Cicadas: A Study of Plato's Phaedrus</i>		Cambridge: CUP
46. M. M. McCabe	2000	<i>Plato and His Predecessors: The Dramatisation of Reason</i>		Cambridge: CUP
47. A. W. Nightingale	2000	<i>Genres in Dialogue: Plato and the Construct of Philosophy</i>		Cambridge: CUP
48. J. Moravcsik	1992	<i>Plato and Platonism</i>		Oxford: Blackwell
49. M. C. Nussbaum	2001	<i>The Fragility of Goodness: Luck and Ethics in Greek Tragedy and Philosophy. Revised edition</i>		Cambridge: CUP
50. J. Roberts (ed.)	2007	<i>The Oxford Dictionary of the Classical World</i>		New York–Oxford: OUP